

สภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

Problems and Effectiveness of Student Affairs Administration in Schools under

Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1

ณัฐพล แสงงาม¹ ดร.เพ็ญพกา ปัญจนะ² รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร³

Natthapon Saengngam¹ Dr. Penphaka Panjana² Assoc. Prof. Dr. Chaiya Pawabutra³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน 2) เปรียบเทียบสภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง เพศ ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการทำงาน 3) หาแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 382 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 112 คน และครูผู้สอน 270 คน โดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.), สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบที (t-test) ชนิด Independent Samples และการทดสอบเอฟ (F-test) ชนิด One-Way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง
2. สภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนและประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโดยจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน ประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มี 4 งาน ประกอบด้วย 1) งานส่งเสริมสุขภาพอนามัย สถานศึกษาควรวางแผนที่เอื้อต่อการสร้างเสริม

คำสำคัญ: การบริหารกิจการนักเรียน ประสิทธิภาพการบริหารกิจการนักเรียน

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹Master of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

^{2,3}Course teacher in Master of Education Program in Educational Administration and Doctor of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมลล์: ณัฐพล แสงงาม, 62421229147n@gmail.com

รับเมื่อ 2 มิถุนายน 2564 แก้ไข 26 กรกฎาคม 2564 ตอรับ 29 กรกฎาคม 2564

สุขภาพ และการป้องกันโรค 2) งานส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย และวินัยนักเรียน สถานศึกษาคควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจวิถีประชาธิปไตยในโรงเรียน และกิจกรรมสร้างเสริมวินัยนักเรียน 3) งานส่งเสริมกิจกรรมแนะแนว สถานศึกษาคควรมีการส่งเสริมความสามารถตามความแตกต่างระหว่างบุคคลและ 4) งานสภานักเรียน สถานศึกษาคควรส่งเสริม พัฒนา และสร้างความเข้มแข็ง องค์กรสภานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา และควรมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการสภานักเรียน และกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้ชัดเจน

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) examine problems and the effectiveness of student affairs management in schools, as perceived by school administrators and teachers; 2) compare problems and the effectiveness of student affairs management in schools, as perceived by school administrators and teachers, classified by positions, gender, school sizes, and work experience; and 3) establish guidelines for developing student affairs management in schools. The sample group consisted of 382 participants, including 112 school administrators, and 270 teachers working in schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1 in the academic year 2020. The sample was obtained through the sample size table of Krejcie and Morgan and the multi-stage random sampling. The instrument for data collection was a set of 5-point rating scale questionnaires. Statistics for data analysis included percentage, mean, and standard deviation. Statistical hypothesis testing was calculated by using One-Way ANOVA, and Independent Samples t-test.

The findings were as follows:

1. The problems of student affairs management as perceived by school administrators and teachers as a whole and in each aspect was at a high level, whereas the effectiveness of student affairs management in schools was at a medium level.
2. The problems of student affairs management and the effectiveness of management in schools as perceived by school administrators and teachers, classified by positions as a whole were different at the .01 level of significance.
3. The guidelines for developing student affairs management in schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1 included four aspects: 1) School Health Promotion. Schools should have supportive plans to be more conducive to health promotion and disease prevention, 2) Democratic Values and Disciplines Promotion. Schools should organize activities to promote students' learning and understanding on democratic values and disciplines, 3) Guidance Activities Promotion. Schools should support individual student differences and capabilities, and 4) Student Council. Schools should promote, develop, and strengthen collaboration among the Student, Children and Youth Council in schools. In addition, schools should appoint members of student council committee and ensure that the roles and responsibilities were clearly defined.

Keywords: Student Affairs Management, Effectiveness of Student Affairs Management

ภูมิหลัง

การบริหารงานในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนนั้นนอกเหนือจากการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไปแล้ว สถานศึกษาควรต้องมี การบริหารกิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อจะได้เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนาให้นักเรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมให้สอดคล้องกับ สภาวะเศรษฐกิจ สังคม การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (วารสาร บัญชิตย, 2559, หน้า 24) นอกจากนี้การบริหารกิจการนักเรียนเป็นงานที่มีความสำคัญทั้งต่อตัวนักเรียน ต่อครู และผู้ที่ เกี่ยวข้อง เป็นการดำเนินการที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียน เกิดพัฒนาการในด้านต่าง ๆ มุ่งพัฒนาบุคลิกภาพ และการอยู่ ร่วมกับผู้อื่นในสังคม เพื่อให้เด็กเกิดความสุขอย่างเต็มศักยภาพและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมี ความสุข (อาทิตย์ เวชกรณ, 2559, หน้า 40) อีกทั้งในการบริหารสถานศึกษา เรื่องของการบริหารกิจการนักเรียน ยังเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องจัดให้กับนักเรียนในงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน นอกห้องเรียนเพื่อให้ นักเรียนได้พัฒนาครบทุกด้าน (มัลลิกา คูสิริน, 2558, หน้า 17) ซึ่งขอขยายงานบริหารกิจการนักเรียนจะดำเนินการตาม คู่มือ 6 ด้านได้แก่ 1) งานส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา 2) งานส่งเสริมสุขภาพอนามัย 3) งานส่งเสริมกิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด 4) งานส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย และวินัยนักเรียน 5) งานสถานักเรียน ส่งเสริม พัฒนา สร้างความเข้มแข็ง องค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษาและ 6) งานส่งเสริมพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน, 2562, หน้า 61 - 131)

จะเห็นได้ว่า การบริหารกิจการนักเรียนมีความสำคัญมากที่สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีขึ้น เพื่อเป็นการเสริม ทักยะ และเพิ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับนักเรียน พัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ดีเป็นคนดี สามารถปรับตัว แก้ปัญหา รู้จักเสียสละแก่ส่วนรวม และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งภานิตย ชุตราศรีสุทธิ (2556, หน้า 351 - 352) ได้กล่าวว่าการบริหารกิจการนักเรียนไว้ดังนี้ 1) มีความสำคัญต่อตัวนักเรียน คือ ช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสคลายเครียด จากการเรียนการสอนในห้องเรียนปกติ เนื่องจากหากนักเรียนมุ่งแต่เรียนและทำงานตามที่ครูมอบหมายอย่างจริงจัง จนไม่มีเวลาหยุดพัก ย่อมทำให้หย่อนสมรรถพัฒนาะไม่มีสมรรถภาพทัดเทียมกับผู้อื่นได้ 2) มีความสำคัญต่อผู้สอน เนื่องจากส่งเสริมให้ผู้สอนมีสัมพันธภาพอันดีแก่ผู้เรียน ได้รับความเข้าใจ และสามารถช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาของผู้เรียน ได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้น 3) มีความสำคัญต่อผู้บริหารโรงเรียน ช่วยให้ผู้บริหารได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อนำมา ศึกษาหรือใช้ประโยชน์กับนักเรียน ผู้ปกครอง หรือสถานศึกษาที่สูงขึ้นไป ซึ่งต้องการข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน 4) มีความสำคัญต่อฝ่ายแนะแนว ช่วยให้ได้รับข้อมูลด้านความถนัดและความสนใจ จากการสังเกตและบันทึกข้อมูล ประจำวันในการร่วมทำกิจกรรมนักเรียนรายบุคคล เพื่อนำไปประกอบการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในการตัดสินใจวางแผน เลือกสายการเรียนให้เหมาะสมกับตนที่สุด 5) มีความสำคัญต่อประเทศชาติ คือ เสริมสร้างประชาชาติที่เพียบพร้อมไปด้วย คุณภาพ สมรรถภาพและประสิทธิภาพ ในด้านปัญญา ศิลธรรม จรรยาบรรณ เพราะได้ส่งเสริมนักเรียนใน ด้านกิจกรรม ต่าง ๆ ให้มีความรู้และประสบการณ์ให้นักเรียนเติบโตเป็นพลังสังคมของชาติต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การบริหารกิจการนักเรียนเป็นเรื่องสำคัญ และจำเป็นของการบริหารการศึกษา ซึ่งผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ นอกเหนือจากการเรียนการสอน ปกติ และรับผิดชอบดำเนินการอย่างจริงจัง การบริหารกิจการนักเรียนเป็นงานที่มีขอบข่ายอย่างกว้างขวาง เกี่ยวข้องกับ คนหลายฝ่ายทั้งภายนอกและภายใน โรงเรียนต้องมีมาตรการเตรียมการ และวางแผนในการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็น การส่งเสริมให้โรงเรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ได้มีการบริหารกิจการนักเรียน อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถส่งเสริมการบริหารงานโรงเรียน ในด้านนักเรียนให้เกิดคุณภาพทั้งกับนักเรียน และโรงเรียน อีกทั้งเพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนให้เกิดผลดีต่อผู้เรียนทำให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดหมาย ของหลักสูตรและเป็นสารสนเทศให้กับผู้บริหารสถานศึกษานำไปบริหารกิจการนักเรียนให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาต่อไป

คำถามการวิจัย

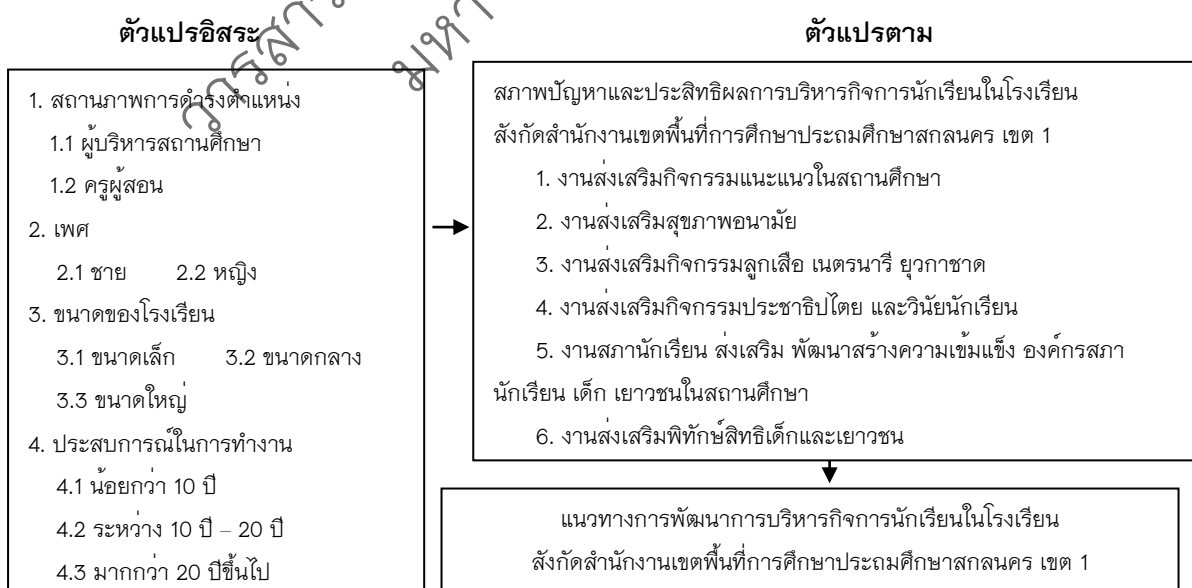
1. สภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน อยู่ในระดับใด
2. สภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง เพศ ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างหรือไม่ อย่างไร
3. แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง เพศ ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ ในการทำงาน
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ข้อมูล ณ วันที่ 27 พฤษภาคม 2563 ปีการศึกษา 2563 รวมทั้งสิ้น 2,721 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 175 คน และครูผู้สอนจำนวน 2,546 คน จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 175 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 382 คน แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 112 คน และครูผู้สอน 270 คน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607 – 610) และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนโดยใช้ขนาดของสถานศึกษาในการแบ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 382 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ สถานภาพการดำรง ตำแหน่ง เพศ ขนาดโรงเรียนและประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมีตัวเลือกที่กำหนด คำตอบไว้ให้ (forced choice)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารจัดการกิจการนักเรียนในโรงเรียน ลักษณะของแบบสอบถามในตอนที่ 2 เป็นมาตราส่วนประมาณค่าของไลเคิร์ต (Likert's rating scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 82 – 83) โดยกำหนดช่วงระดับของคะแนนออกเป็น 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือเสนอต่ออธิบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ถึงสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียน จำนวน 112 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนให้ความ อนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามสำหรับกรวิจัยในครั้งนี้ โดยได้รับการตอบแบบสอบถามทั้งหมด 382 คน
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมทั้งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการทำวิจัยส่งสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม
3. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ด้วยตัวเอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐานประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ประกอบด้วย การทดสอบที (T-test) ชนิด Independent Samples การทดสอบเอฟ (F-test) ชนิด One-Way ANOVA

สรุปผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีต่อสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านและประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนอยู่ในระดับ ปานกลางทุกด้าน
2. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง เกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง เกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ เกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามเพศ เกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน เกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน เกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน เกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน เกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
6. สภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม 2 งาน ได้แก่ งานส่งเสริมสุขภาพอนามัย และงานส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย และวินัยนักเรียน และประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม 2 ด้าน ได้แก่ งานส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา และงานสภานักเรียน ส่งเสริม พัฒนา สร้างความเข้มแข็ง องค์กรสภานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

1. สมมุติฐานข้อที่ 1 ระดับสภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษา พบว่า

1.1 สภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานในการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการให้ความสำคัญของการบริหารกิจการนักเรียนน้อย เพราะในบางบริบทอาจจะต้องเน้นในส่วนของงานด้านวิชาการ รวมถึงเจตคติและพฤติกรรมการสอนของครูยังไม่เอื้อต่อระบบการส่งเสริมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้ปฏิบัติได้ลงมืออย่างถูกต้องและเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวุฒิ หว่านผล และ ศิริพงษ์ เคาภายน (2564, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.2 ประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานในการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีนโยบายจุดเน้นที่ไม่ให้ความสำคัญเพียงพอ การบันทึกข้อมูลขั้นตอนการทำงานไม่ละเอียด ทำให้การตรวจสอบการปฏิบัติงานไม่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของงาน และการตรวจสอบผลสำเร็จของงานที่งานส่งเสริมการจัดสวัสดิการ สวัสดิภาพในสถานศึกษาบันทึกไม่ถูกต้องเพราะกำหนดวัตถุประสงค์ของงานไม่ชัดเจน ทำให้เกิดการประเมิน และผู้ปฏิบัติงานยังไม่เข้าใจวิธีการทำงาน ส่งผลให้ประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับัญญา บัวไสว (2558, บทคัดย่อ) ได้พัฒนารูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพและประสิทธิผลในปัจจุบันการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.65$) ส่วนสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.55$) ยังสอดคล้องกับพระปลัดดำรง ภัทพมณี (2563, บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนตามหลักพุทธธรรม โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 พบว่า ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 พบว่า การวางแผนงานกิจการนักเรียน ไม่มีแผนในการดำเนินงานด้านงานกิจการนักเรียน ส่วนใหญ่แล้วบริหารจะวางแผนงานกิจการนักเรียนในแผนใหญ่แผนเดียวคือแผนปฏิบัติการประจำปี ด้านการส่งเสริมงานกิจการนักเรียนไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่เนื่องจากขาดงบประมาณในการสนับสนุน ด้านส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม พบว่า ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยการดำเนินงานเป็นไปได้ยากเนื่องจากมีผู้ที่มิอำนาจในการตัดสินใจหลายคน และ ฝ่ายผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างไม่ต่อเนื่อง

2. สมมุติฐานข้อที่ 2 สามารถอภิปรายตามตัวแปรอิสระได้ดังนี้

2.1 สภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานในการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มบุคคลดังกล่าวอาจมีการงานและหน้าที่ แตกต่างกันไป ครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ สัมพันธ์กับสภาพการปฏิบัติงานจริงเป็นประจำ อยู่เสมอ ส่วนผู้บริหารไม่ได้เป็นผู้ปฏิบัติมองในภาพรวมจึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหาร กิจการนักเรียนแตกต่างกัน สอดคล้องกับ ศศิณีฐา อังกูรภาสวิชัย (2553, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพการบริหาร กิจการนักเรียน ผลการศึกษา พบว่า สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน ในโรงเรียนที่มุ่งเน้นการสร้างคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความซื่อสัตย์ ร่องลงมา คือ ด้านความซน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความมีวินัย ส่วนผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงาน กิจการนักเรียน โดยมุ่งเน้นการสร้างคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ด้านตำแหน่งงาน ที่ต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ งาน และระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีผลต่อ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนไม่แตกต่างกัน

2.2 สภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอน จำแนกตามเพศแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานในการวิจัยที่กำหนดไว้ อาจเนื่องมาจากเพศชายและเพศ หญิง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ได้รับบทบาทในการปฏิบัติงาน ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการนักเรียนที่แตกต่างกันตามสภาพความสามารถ ความพร้อม ความเหมาะสม ตามเพศสภาพที่ควรจะเป็นอีกทั้งในด้านของการติดตามและประเมินนักเรียนที่ต้องมีการดูแลอย่างใกล้ชิด ในบางครั้งการ ควบคุมให้นักเรียนเคร่งครัดต่อการรักษาระเบียบวินัยของนักเรียน ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในด้านการ บริหารกิจการนักเรียนเป็นอย่างดี ดังนั้น ด้วยสภาพและความแตกต่างของงาน จึงส่งผลให้การบริหารกิจการนักเรียน จำแนกตามเพศแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ บุญดอก (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหา การบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการบริหารกิจการนักเรียนของครูโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการควบคุม ด้านกิจกรรมร่วมหลักสูตร และด้านการสอน 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของครูกลุ่มโรงเรียน มัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

2.3 สภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานในการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนที่ต้องใช้งบประมาณในการบริหารกิจการนักเรียนมีความต่างกันซึ่ง บางโรงเรียน ขาดงบประมาณและแบบแผนการพัฒนาที่ชัดเจน อุปสรรคและปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารมีจำกัด เช่น บุคลากรหรือครูมี จำนวนน้อย ครูต้องปฏิบัติงานหลาย ๆ หน้าที่ไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัย กำไลทอง จันทร์ไทยศร (2556, หน้า 22) ได้ศึกษาการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร (กลุ่มกรุงเทพตะวันออก) ที่ได้มาตรฐาน (ผ่านทุกมาตรฐาน) และได้มาตรฐาน (ผ่านบางมาตรฐาน) และเพื่อเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน (ฝ่ายบริหารงานทั่วไป) หัวหน้ากิจกรรมงานกิจการ

นักเรียน และคณะครูที่มีต่อการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร (กลุ่มกรุงเทพตะวันออก) โดยจำแนกตามสถานภาพของโรงเรียน ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน และสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ ตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงาน ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร (กลุ่มกรุงเทพตะวันออก) ไม่แตกต่างกัน 2.2) กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพตะวันออก) ไม่แตกต่างกัน

2.4 สภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัยที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจเกิดจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 นั้นครูส่วนใหญ่เป็นครูช่วงที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ทำให้เป็นช่วงวัยที่ไม่ต่างกันมากกับวัยของนักเรียน อาจทำให้มีมุมมองของนักเรียนในปัจจุบันได้ง่ายกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก อาจส่งผลให้มีความแตกต่างกันตามความคิดเห็น อีกทั้งมีการติดตามพฤติกรรมนักเรียนที่เปลี่ยนแปลงไปในสภาพแวดล้อมและสังคมปัจจุบันอย่างรวดเร็ว ซึ่งอาจทำให้ความคิดเห็นในการบริหารกิจการนักเรียนมองเห็นปัญหาไปในทิศทางที่ต่างกัน ส่งผลให้สภาพการบริหารกิจการนักเรียนจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวุฒิ หนูวงษ์ และศิริพงษ์ เคาภายน (2564, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า จากการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก มีผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน พบว่า ครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การหาแนวทางพัฒนาสภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่าด้านสภาพปัญหาของงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย เป็นสิ่งที่สถานศึกษาควรมีนโยบายให้มีการรับรู้ร่วมกันทั้งโรงเรียนซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในการให้ความร่วมมือของบุคลากร เพื่อให้เกิดการรับรู้ร่วมกันทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสุขภาพ โดยให้มีทั้งกิจกรรมภายในห้องเรียน ภายในโรงเรียนและกิจกรรมนอกโรงเรียน จัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้สะอาดถูกสุขลักษณะ ตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพนักเรียน คัดเลือกบุคลากรที่มีความเหมาะสม เข้าร่วมอบรมเพื่อจะได้ดูแลนักเรียนได้อย่างถูกต้องตามเกณฑ์มาตรฐานของงานอนามัย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลาย ๆ ส่วน เช่น ศึกษาจากนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หรือคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นต้น เพื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาถึงสภาพปัญหาของนักเรียนเฉพาะด้าน เพื่อหาแนวทางป้องกัน แก้ไข และช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ และพัฒนานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กัญจนา บัวไสว. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- กำไลทอง จันทร์ไทยศร. (2556). การศึกษาการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร (กลุ่มกรุงเทพตะวันออก). วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐวุฒิ หวานผล, ศิริพงษ์ เต่าถายน. (2564). การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พระปลัดดำรงค์ ภัทพมุน. (2563). รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนตามหลักพุทธธรรม โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, (2556). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มัลลิกา คูสีวิหน้า (2558). แนวทางการบริหารกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนบ้านป่าเชิงนาเงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วราภรณ์ บุญตอก. (2559). สภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาของจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศศิณัฐฐา อังกูรภาสวิชญ์. (2554). สภาพการบริหารกิจการนักเรียน โดยยึดหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อาทิตย์ เวชกรณ์. (2559). แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.